

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dobánytársadalmakban.

Városi politika.

Irta: Rauscher Béla.

Óméltósága a püspök ur egyik beszédében hangoztatta azon szomorú tény, hogy Magyarország gazdaságilag szegény, mert kulturális és ipari gócpontjai azaz tulajdonképeni városai nincsenek és ha az ország sorsát előre akarjuk vinni: első sorban arra kell törekednünk, hogy városaink elérjék azt a jelentőséget, a melyet a művelt nyugati államokban tapasztalhatunk.

Magyar városaink fejlesztése nemzeti szempontból is föltétlenül szükséges és elkerülhetlen, mert minden, az országban élő többi nemzetiség a saját külön érdekeinek sokkal sikeresebben akar és tud is érvényt szerezni — ugy a gazdasági, mint kulturális tereken, mint a magyarság. Téves nézet tehát ha valaki azt hangoztatja, hogy a politikában általános elvek a mérvadók és ezzel szemben a különleges városi érdekeket háttérbe lehet vagy kellene szorítani.

Milyen magasztos feladatot teljesítenek a magyarság szempontjából Pozsony, Sopron, Temesvár, Kassa gazdaságilag is; hogy fejlődik okos céltudatos ipari politika által Győr Szombathely, Pécs, Nyitra, Vác, Szeged stb. és ki mondhatja, hogy vétkeket követtek el, mert *határozott városi politikát üze, találtak utat és módot* arra, hogy városi érdekeiket okosan és tudatosan összegyeztették a nagy állami érdekekkel, és kényszerítették — ugy szólván — az államhatalmat előrelátó és önérvényes viselkedésükkel arra, hogy annak figyelmé reájuk irányzódjék és fejlődésük állami érdekeknek tekintessék.

Természetes, hogy nem siettek bizalmatlansági szavazatokkal érzelmeiknek és politikai nézeteiknek ország-világ előtt kifejezést adni.

Becsületes dolog az, mikor politikai meggyőződésünket, akár káros városunkra akár sem: megőrizzük.

De az okosság azt hozza magával, hogy első sorban önzők legyünk és üzünk az állami érdekekkel összeegyezhető helyi politikát, tiszteljük mások meggyőződését, hisz az ellentétben levőket is hazafias meggyőződésük vezet, azok is csak jót akarnak: de leszámolván az adott viszonyokkal, a lehetőség politikáját val-

ják, és ezért ezeket hazaárulással megbélyegezni nem szabad.

A rossz városi politikát illusztrálja városunk szomorú képe sok más magyar várossal szemben, melyek még csak rövid idővel ezelőtt messze a hátunk mögött voltak, ma pedig jóval élénkbe kerültek.

Hogy okos, célszerű városi politikával mily bámulatos eredmények érhetőek el, legjobban mutatja Szombathely. Azt mondják ezzel szemben, hogy ott mily roppant magas a pótdadó. Igaz hogy magas, mert jelenleg 108 %, de mit találunk ott s mi van nálunk a szintén alacsonyoknak nem mondható 84 % pótdadó mellett?

Aki Szombathely városát 1898-ban látta a mikor még 16133 lakosa volt, az kell, hogy meg legyen lepve a jelenleg 30,000 lakossal bíró város kinésésén.

A vasuton megérkezve egy impozáns szép új vasuti *indóház*-épületet találunk, külön nagy rendező és teherpályaudvarral. Kilépve a felyteli épületből a városi jellegre elkerülhetlen *villamos vasut* csengése hívja fel figyelmünket, a mely a körülbelől 1 1/2 km. hosszú egyenes, teljesen újonnan épült Széll Kálmán-utcán vezet be a város szívébe. Ebben fekszik az állam subventiójával két év előtt épült *kulturpalota*, magában foglalva egy gazdag s főképen a város történetére vonatkozó, három nagy teremből álló gyűjteményt, melyben még a kőkorszakból származó értékes tárgyak is találhatóak. Mindez szép és tanulságos elrendezéssel bír. Ha örülünk is, hogy egy magyar városban ilyesmit lehet találni, mégis *fáj a szívünk, hogy Fehérvárott — a mely első sorban lenne arra hivatala, hogy a magyarság történeti emlékeit gyűjti városok központja legyen — semmi sem található, a mit gyermekeinknek, az idegennek mutogathatnánk abból az időből, midőn városunk még az Arpád-házból való királyok székhelye volt.*

A *múzeum* emeletén van elhelyezve a természetrajzi gyűjtemény, képtár (a képek nagyobb részt a magyar állam tulajdona) és egy szép és gazdag néprajzi gyűjtemény, a melyet Kárpáthy premontrai tanár gyűjtött és rendezett. Itt találunk egy 30,000 kötetten felül álló *könyvtárat* s a szabad *lyceum* részére most épített előadási termet. *Igaz, hogy nekünk nincs oly pártfogónk, mint Széll Kálmán, a ki után*

egy utcát is el neveztek, de *nem bánta meg sem ez a város, — de az ország sem — hogy ily pártfogót tudott magának találni*, pedig hát Széll Kálmán a mindenkori kormánypárthoz tartozott, egész az utolsó napokig.

Ha végigmegyünk a belváros utcáin, pezsgő életet, két szép *modern szállodát*, a fővárosba is beillő *kávéházakat* és igazán meglepő nagy és szép *üzleteket* látunk. Mi volt itt 15 év előtt? Sokkal szörényebb viszonyok, sokkal kezdetlegesebb élet, mint Fehérvárott. Azt mondják erre mi nálunk, hogy *közel vagyunk a fővároshoz*. Hát erre nézve a következőket tapasztaltam: Két év előtt Németországban városunkkal egyenrangú Frankfurt an der Oder-ban voltam, a mely város 81 km.-nyire fekszik Berlinől (valamivel távolabb, mint Fehérvár Budapesttől.) Egy óras útlet feltűnt nekem s be is mentem egyetmást vásárolni. Csodálkozásomat fejeztem ki a tulajdonos előtt a gazdag kirakat felett. Az óras egész büszkén válaszolta: „*ugye, ily szép kirakatot alig talál Berlinben, de nekem ilyet kell tartanom, különben a vevők Berlinbe szaladnak*” (Sonst laufen mir die Kunden alle nach Berlin.)

De menjünk vissza Szombathelyre!

A villamos vasut végpontja az ugynevezett *Ezredéves parkban* fekszik, ez a szőlők alatt fekvő s néhány év előtt létesített sétahely egy szép *nyári kioszkkal*. Itt létesült szintén csak az utolsó években Szombathely szép *villatelepe*. Hogy a város *csatornázással és vízvezetékekkel* van ellátva, ez természetes, de mindenki előtt ismeretes is, a mult évi nagy tyfusjárvány óta, a mely azonban el nem csüggesztette a szorgalmas és céltudatos városi hatóságot, a mely, bár nagy áldozatok árán, újból azon munkálkodik, hogy a vízellátást a közönség részére biztosítsa. A város közönségének gondolkozását jellemzi, hogy az idén néhány előkelő uri leány házról-házra járt azon kérelemmel, hogy a lakosok tavaszra virágokkal diszítsék fel a lakásaik ablakait. Így lesz Szombathely barátságos *virágváros*.

A kormánytámogatás lehetővé tette, hogy ott a *következő ipartelepek* létesülhettek:

1. Doctor Herman Ionógyára 500 munkással.

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

AZÉLŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ

Allandó nagy raktár ágy- és asztalnemlemben,
szintartó karton és zephirekben stb.

Ma lapunk 6 oldal.

00000216

Menyasszonyi kelegye

remek és tartós kivitelben elkészítve.

Legdivatosabb

menyasszonyi koszoru és fátyol.

A legjobb és legutolsó divatforma

REFORM MIDER

nagyon olcsó szabott áron szerezhető be

GERENDAI GYULA

vászon- és fehérmű-üzletében

Székesháza, Kossuth-u. 4. szám.

Szives meghívásra vidékre, készséggel bemutatja a cég nagy választéku mintagyűjteményét, női fehérműekből.

Napernyők! Újjak már megérkeztek.

**1910-es
modellünk
ujtásai!**

Intenzív lángzó, mely gyorsan forral és kevés szeszt fogyaszt.
Erős alkatrészek, melyek kicserélhetők és tisztíthatók.

Művészi kivitel (modern stílus). Galvanizált bronz színű. — Hozzájárva a „Rops” biztonsággyorsforgó eddigi előnyeit, a

„Rops” 1910

a jelenkor legszebb, legtartósabb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tüzhelye. Ha feldől, elalszik, szesz ki nem folyhat!

Ara Budapesten:
4—korona.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

ROPS Fémáru Részvény-Társaság
BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/69.

Helybeli elárúsítók:

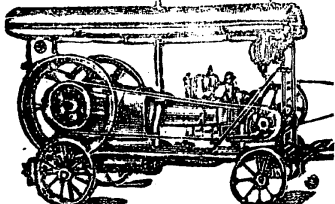
Knazovitzky Elemér, Krén Ignác, Róth Sándor,
Schlammädinger Gyula, Burg Herman,
ifj. Ditmár József és Schmelzer Jákó.

Motorok!

Gözgépek!

Gazdák!

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kértjenek árjegyzéket európaszerte hírneves magánjáró és vontatható bezinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészletek!

Benzinmotoros kötő, faaprítógépek
vontató és magánjáró szerkezettel
Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek.

KELLNER és SCHANZER

Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.
Sürgönyeim: „Világosság” Budapest.

Meghívó.

Az Árpád-fürdő részvénytársaság
1910. évi márc. 31-iki határozatanképes
közgyűlése helyett

évi rendes közgyűlést

1910. évi április 18-án d. u.

3 órakor a Fejermegyei Takarékpenztár tanácstermében

tartja, melyre a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható szavazati joggal csak azok bírnak, kik részvényeiket a közgyűlést megelőző napig a pénztárnoki teendőket ellátó Székesfehérvári Takarékpenztárnál leteszik.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság jelentése az 1909. üzletévről.
2. A felügyelő biz. jelentése az 1909. üzletévről.
3. A Székesfehérvári Takarékpenztár üzlet-helyiségében, mint az igazgatóság ideiglenes hivatalos helyiségében az alapszabályok 27. §-ának megfelelőleg megtekintésre már most kitett vagyonomlérg megállapítása és a felmentvény megadása.

Székesfehérvár, 1910. április 14. én.

Az igazgatóság.

Aki

szép, divatos és olcsó
kalapot,

nyakkendőt,

inget,

gallért,

kesztyűt,

sétabotot

őhaját magának venni, ne mulassa el

GERENDAI GYULA

divat-üzletét Kossuth-utca 4. felkeresni, ahol mindenből a legfinomabbat veheti, potom pénzért.

Vidékre választék is lesz megbízható egyéneknek küldve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 60,

által a legutányosabb árak mellett ajánlatok:

Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalók, lóhercséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kővető-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecsavágók, répvágók, daráló, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Országszerte hiro járja:
A „Keil-Lakk“-nak nincsen párja.
Pompás fényben a padló,
„Keil-Lakk” amellet olcsó.
A ki egyszer ilyet használ,
Többet mást nem tőr a háznál.
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,
Ha „fehér „Keil-Lakk“-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.

Konyhabútor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk” azurkék,
Kerübutort fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk”-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk”!

Mindenkor kaphatók:

Flits Pál és Langraf Gábor és Fia cégénél, Székesfehérvárott.

Bicske: Keller Szilárd.
Devecser: Böhm József.

Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.

Kőfaragó-üzlet és nagy sirkőraktár Székesfehérvár, József-utca 19.

Mindennemű sirkövek
gránit, márvány és homokkőből,

továbbá
uti fészületek
nagy választékban és a
legjutányosabb áron kaphatók
s megrendelésre külön készíttetnek!

Számos pártfogást kér tisztelettel
Rákos Ferenc
kő- és kőfaragó.

VÉDJEK.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi áruait
ezen védjeggyel ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők
árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi
SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek
természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek
s nem is a SINGER-varrógép részvénytársasá-
gától származtak, — miért is ügyeljünk a
védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott
varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.
varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.
— SZÉKESFEHÉRVÁR. —
Nádor-utca Töltényi-féle ház.

Székesfehérvári utmutató.

<p>Fűszer: FLITS PÁL FIA fűszer és csomage üzlet Nádor-utca 4.</p> <p>SZIGETHY TESTVÉREK közvetlen kávébuzozatnál és fűszer csomage kereskedők Kossuth-utca.</p> <p>IFJ. TÖGLGYULA festék és cement főraktára. Városház-tér 1 sz.</p> <p>Keresztény fogvaaz. szövetsége Szűgyény Marich-utca. Flók üzlet Zámoly-utca.</p> <p>BRUZA GYÖZŐ fűszer, festék és liszt ke- reskedő Széchenyi-utca 58 sz.</p> <p>IFJ. GRÜNSCHNEK JÁNOS fűszer-, liszt-, vegyeskese- kedése Székesfehérvár, Halász-utca 1.</p> <p>KÜMMEK KÁROLY csomage, fűszer és liszt kereskedő Rákóci-utca 7 sz.</p> <p>Noszkó Horváth Gyula fűszer, liszt és borkereskedő Halász-utca 10 sz.</p>	<p>Divat: Keresztes Zsigmond divat áruház Városház-tér.</p> <p>Knazovitzky Béla kamaraí szállító, klap, cipő, uri és női divat különleges- ségek nagy raktára. Szabott árak. Nádor-utca.</p> <p>FALVAY FERENCZ úri és női divat Kossuth-utca.</p> <p>KOVÁTS ANTAL úri és női divat Városház-tér.</p> <p>VARGA ISTVÁN női szabó műterme Nádor-utca 7 sz.</p> <p>ORSZÁGH IMRE női szabó Kossuth-utca 12 sz.</p> <p>Singer Co. varrógép részvénytársaság ajánlja eredeti varrógepeit Nádor-u. Töltényi-féle ház.</p> <p>Rehorska Vilmos műfesto és vegytisztító intézete Üzlet: Háltér 1. Telep: Tobak-utca 21 sz.</p> <p>NOLL NÁNDOR műfesto és vegytisztító intézete Városház-tér</p> <p>PAPP KÁROLY utóda Szlatkovszky József műhelyem festő vegytisztító intézete Üzlet: Városház-tér 5 sz. Telep: Palotai-utca.</p> <p>AUERBACH JÓZSEF mosó intézete Jókai-utca 10 sz.</p> <p>NAGY IGNÁCZ mosó intézete Lakatos-utca 10 sz.</p>	<p>FAZEKAS LAJOS Kossuth-utca 13 sz.</p> <p>Cipészek: HÁRY GYULA anatómiai cipész üzlet Budai-ut 28 sz.</p> <p>POLLÁK REZSŐ férfi és női cipész Nádor-utca 7.</p> <p>Ifj. Sándorovits György úri és női cipész Iskola-utca. Barátok épülete.</p> <p>VIRÁGH I. FERENCZ Simor-utca 2 sz. úri és női cipész. Saját készítményű cipő raktár. Megrendelések pontosan eszközölnönek.</p> <p>Fürdő: ÁRPÁD-FÜRDŐ Kossuth-utca.</p> <p>Különfélék: PETE GYULA fényképész Várkör-ut 28 sz.</p> <p>KLÖKNER PETER cs. és kir. udvari könyv, zenemű, papír és fényké- pező cikkek kereskedése. Nádor-utca.</p> <p>HEILMAN SÁNDOR könyvtészte. Szent Imre-utca 1.</p> <p>HEIN MÁRTON hangszerkészítő Kossuth-utca 2 sz.</p> <p>Schnetzer Nándor üveg. porcz. épület üveges Szűgyény Marich-utca 5 sz.</p> <p>PAPP LÁSZLÓ vaskereskedő Szűgyény Marich-utca 1.</p> <p>KNAZOVITZKY ELEMÉR vaskereskedő. Nádor-utca.</p>	<p>PAPP SÁNDOR szij és nyereg gyártó Nádor-utca.</p> <p>IZINGER KÁROLY szijgyártó Bank-utca</p> <p>KÜMMEK BÉLA mű és kereskedelmi kertészete Kossuth-utca. Telep: Kert-utca.</p> <p>Neubarth Lipotné és társa órás és ékszerész Nádor-utca.</p> <p>BAKOS JÓZSEF kádármester Malom-utca 6 sz.</p> <p>KOVÁCS GYÖRGY kocsigyártó Fazekas-utca.</p> <p>GERVEIN MIHÁLY Készít mindennemű új és divatos kocsikat. Vörösmarty-tér 1.</p> <p>KÖNIG KÁROLY keszűves és kőszőrüs Városház-tér.</p> <p>KÖNIG JÓZSEF késűmves és kőszőrüs Kossuth-utca 7.</p>	<p>IFJ. HÉJJ IMRE Arany Ponty vendégfős Háltér 3 sz.</p> <p>KUNTLER JÓZSEF beszálló vendégfős Palotai-utca 33 sz.</p> <p>Építők: SZABÓ JÓZSEF építési irodája Várkör-ut 43 sz.</p> <p>JÁMBOR ISTVÁN kőműves és ácsmester Vásár-tér 22.</p> <p>Vanka Testvérek ácsmesterek Palotai-utca 71 sz.</p> <p>Keszantner és Pintér testvérek építési vállalkozók Felsőkirályos 49 sz.</p> <p>STREIT JÓZSEF ácsmester Palotai-utca 57—59 sz.</p> <p>KISS KÁROLY építési irodája Széchenyi-utca 10.</p> <p>Ifj. Stesszai Ferenc okl. kőműves mester és építési vállalkozó Széchenyi-utca 2 sz.</p> <p>MARCO DEMARKO beton és mozaik készítő Kert-utca 7 sz.</p> <p>PEHAKKERANDRÁS építési vállalkozó Csonka u. 9 sz.</p>	<p>FÜSTÉR LAJOS mű asztalos Megyeház-utca 15 sz.</p> <p>KUTI MÁRTON épület és butor asztalos József-utca 2.</p> <p>TOMAN JÁNOS mű butor és épület asztalos Háltér 19 sz.</p> <p>BODA GYULA épület és butor asztalos Lövöld-utca 12 sz.</p> <p>Lakatosok: ZILAY GYULA mű és épület lakatos Bástya-utca 8.</p> <p>KILI JÁNOS épület és műlakatos Úsz-utca 21 sz.</p> <p>KOVÁTS JÁNOS géplakatos műhelye Háltér 9 sz.</p> <p>Festők: GERLITS JÓZSEF és FIA szobafestő és mázoló Jókai-utca 2 sz.</p> <p>Schmütz László cim-, szobafestő és mázoló Vásár-tér 17. sz.</p> <p>GUTMANN L. ÉS FIA szoba, cim-cimer és fanemű- festő. lakik Kégl György-utca 7.</p> <p>Temetkezés: HERMANN KÁROLY ÉS TÁRSA „Kegyelet” temetkezési vállalat Kossuth-utca</p>
--	--	---	--	---	--

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott,